

[Første næstformand.]

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om priser og avancer.

5) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsorden for folketinget.

Mødet hævet kl. 19.45.

94. møde.

Onsdag den 23. maj kl. 13.

Formanden: I skrivelse af 17. maj d. å. meddeler ministeren for udenrigsøkonomi, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst om en nordisk fond for teknologi og industriel udvikling.

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for offentlige arbejder og for forureningsbekæmpelse, at han efter ønske fra folketingets udvalg om offentlige arbejder i henhold til folketingets forretningsordens § 19, stk. 3, ønsker at give tinget en *redegørelse* for de førte forhandlinger med den svenske trafikminister vedrørende spørgsmålet om de danske og svenske trafikinvesteringer i Øresundsregionen.

Skriftlig fremsættelse af forslag.

Ministeren for udenrigsøkonomi (Ivar Nørgaard): Jeg har herved den ære at fremsætte forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af overenskomst om en nordisk fond for teknologi og industriel udvikling. Overenskomsten blev undertegnet i Oslo den 20. februar 1973.

På Nordisk Råds 20. session i Helsingfors blev de nordiske samarbejdsministre opfor-

dret til at udarbejde et handlingsprogram for det nordiske samarbejde på tre hovedområder, hvis betydning er blevet erkendt med stadig stigende styrke i de senere år. Disse tre områder, industri- og energipolitikens, regionalpolitikens og miljøpolitikens, er samtidig præget af nødvendigheden af et internationalt samarbejde. Som det vil være medlemmerne af dette høje ting bekendt, foreligger der nu et handlingsprogram vedtaget af Det nordiske Ministerråd, et samarbejdsresultat, som efter regeringens opfattelse ikke blot godtgør, at der — uanset de nordiske landes forskelligartede tilknytning til De europæiske Fællesskaber — fortsat er mulighed for at videreudvikle det nordiske samarbejde på betydningsfulde områder, men også viser, at der i Norden fortsat er vilje hertil.

Programmet præsenteredes i Ministerrådets rapport til Nordisk Råds 21. session i Oslo i dagene 17.-21. februar i år. Jeg finder grund til at fremhæve, at regeringen med tilfredshed har noteret de udtalelser, som blev fremsat fra Nordisk Råds side om rapportens indhold.

Det nordiske Ministerråds vedtagelse af oprettelsen af en nordisk fond for teknologi og industriel udvikling er kun et enkelt — om end væsentligt — element i handlingsprogrammet. Dette bør understreges, thi selve det forhold, at der til beslutningen om fondens oprettelse er knyttet en særlig overenskomst, kunne måske forlede til den antagelse, at man her stod over for det dominerende punkt i handlingsprogrammet. En sådan fortolkning ville dog være urigtig. Jeg skal ikke her nærmere prioritere indholdet af det vedtagne handlingsprogram, men vil gerne oplyse følgende om baggrunden for indgåelsen af den foreliggende overenskomst. Da vedtagelsen af handlingsprogrammet var sket, fandt de juridiske eksperter, at den reviderede nordiske samarbejdsoverenskomst af 1971, „Helsingforsaftalen“, ikke gav hjemmel til, at Ministerrådet kunne udøve de beføjelser, som indeholdes i overenskomsten (herunder fastlæggelsen af almindelige retningslinjer for og prioriteringen af fondens virksomhed).

Med hensyn til baggrunden for fondens oprettelse og dens virksomhed i øvrigt tillader jeg mig at henvise til den førnævnte betretning til Nordisk Råd med tilhørende bi-

[Ministeren for udenrigsøkonomi.]

Jeg skal kun her føje til, at det danske bidrag i forbindelse med fondens oprettelse, 2,2 mill. s.kr., vil blive søgt optaget på tillægsbevillingsloven for finansåret 1973-74 ved handelsministerens foranstaltning.

Idet jeg herudover henviser til de bemærkninger, der ledsager forslaget, skal jeg hermed tillade mig at anbefale forslaget til folketingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål til ministrene.

Af *Henning Andersen* til finansministeren:

„Vil ministeren imødekomme kravet om en lempeligere beskatning af overarbejde?“
(Spm. nr. 231).

Skriftlig begrundelse.

I spareudvalgets møde den 5. juli 1972 fremsatte det konservative folkeparti forslag om skattefrihed for overarbejde som led i bestræbelserne på at bidrage til at rette landets økonomi op. Regeringen afviste forslaget.

Kravet er nu også rejst både fra kompetent lønmodtager- og arbejdsgiverside. LO's formand, Thomas Nielsen, mener, at der er gode muligheder for at få mere arbejdskraft frem, hvis man ændrer ved skattepolitikken.

Det konservative folkepartis forslag om igennem besparelser på statsbudgettet at gennemføre en lettelse i statsindkomstskatten på 20-25 pct. for store befolkningsgrupper vil i sig selv for mange skatteydere medføre et fald i marginals-katten — og dermed i skatten på overarbejde — på 11-14 pct.

Hvis man desuden gennemfører vort forslag fra sidste sommer om fuld skattefrihed for indtægter, der bindes på en særlig opsparingskonto, skulle det blive muligt at imødekomme eksporterhvervenes store efterspørgsel efter arbejdskraft.

Henning Andersen: Jeg er vel vidende om, at det ikke er første gang, dette spørgsmål er rejst her i folketinget, men der er sket en hel del siden, bl. a. det ikke uvæsentlige, at den offentlige sektor nu ikke nøjes med alene at opsluge tilvæksten af ny arbejdskraft, men også gør et kraftigt ind-

hug i den private sektors arbejdskraft. Derfor må det være relevant at spørge finansministeren, om han dog ikke tror, det er tiden både at belønne den flittige borger og samtidig hjælpe erhvervslivet ved at give bedre muligheder for at skaffe mere arbejdskraft frem.

Jeg er klar over, at det ikke er en let sag at klare, men der er jo flere måder at gøre det på, som jeg har nævnt i min skriftlige begrundelse. Hvis ministeren mener, at det skulle medføre et provenutab — hvad jeg ikke tror er tilfældet — vil det konservative folkeparti gerne medvirke til besparelser på statsbudgettet som foreslået i vort spareforslag.

Det kontaktudvalg, som mit parti har foreslået nedsat med arbejdsmarkedets parter, kunne passende bruges til en drøftelse med LO og Dansk Arbejdsgiverforening, som jeg forstår på udtalelser fra hr. Thomas Nielsen og hr. Arne Lund er positive over for spørgsmålet.

Finansministeren (Grünbaum): Problemet med beskatningen af løn ved overarbejde er jo særlig kommet frem efter kilde-skattesystemets indførelse, idet man nu umiddelbart kan se, hvor meget der trækkes af overarbejdsfortjenesten. Der er dog nok i nogen grad tale om en psykologisk virkning og i nogle tilfælde om en misforståelse, idet man sammenligner det, der er tilbage, når skatten er trukket af overarbejdsbetalingen, med den fulde løn for den normale arbejdstime; det sker i mange tilfælde. Men også i den sidste normale time trækkes der jo i virkeligheden med den samme procent, det ser man bare ikke umiddelbart, og derfor bliver sammenligningen skæv. Vi skal sikkert på dette område overvinde nogle tilvænningsproblemer.

Spørgsmålet er i øvrigt, om det vil være rimeligt at forlade den ordning, at skatteydere med lige store indtægter også skal betale lige meget i skat. Ud fra et skatteevnesynspunkt og et lighedshensyn tror jeg man måtte vente kritik, måske megen kritik, hvis den, der er nået op på en vis indtægt gennem overarbejde, skulle slippe billigere i skat end den, der har tjent lige så meget på anden måde og måske med en lige så lang arbejdstid, der blot ikke hedder overarbejde. Jeg tænker ikke mindst på

[Finansministeren.]

f. eks. de mange små erhvervsdrivende inden for landbrug, fiskeri, håndværk og handel, der ofte har en meget lang arbejdsdag.

Man må endelig være klar over, at en ordning med hel eller delvis skattefrihed for overarbejde vil rejse et meget stort kontrolproblem, som jeg vanskeligt kan se nogen løsning på. Jeg tror ikke, at skattemyndighederne vil have nogen rimelig chance for at føre den nødvendige kontrol med rigtigheden af arbejdsgivernes og de ansattes oplysninger om det udførte overarbejde. Ordningen vil derfor meget let kunne friste alt for mange til omgåelsestransaktioner o. lign. Den vil heller ikke kunne undgå at medføre betydelige administrative besværligheder, og mere administration er jo ikke lige netop det, der er mest populært i øjeblikket — og vel heller ikke senere.

Jeg kan derfor ikke gå ind for en særordning med skattefrihed eller speciel skattnedsættelse for indtægter, der er erhvervet ved overarbejde, og jeg mener heller ikke, at et sådant krav er rejst hverken fra LO eller fra Dansk Arbejdsgiverforening.

Det, man kan, og det, man bør overveje, er derimod, om det er muligt at gennemføre sådanne ændringer i selve skala- og opkrævningssystemet, at skatten af en merindtægt ikke rammes så hårdt som nu. Det mener jeg vi skal se alvorligt på i den kommende tid. Her kan bl. a. blive tale om en ny overvejelse af mulighederne for at gennemføre en bruttotrækordning, således at vi ikke specielt rammer ind på den sidste del af indtægten. Men det forudsætter jo, at vi først har fået bragt restskatterne ned på et mere normalt niveau, end vi har dem i dag.

Også ægtefællebeskatningen må indgå i disse overvejelser. Overførsel af personfradrag mellem ægtefællerne, når f. eks. hustruen tager arbejde, er et af de problemer, vi slås med, og det ser man på i Poul Dahlgard-udvalget.

En forlængelse af det første stræk på skatteskalaen, det såkaldte proportionalstræk, som også de konservative var inde på, vil også hjælpe med til at klare problemet.

Derimod mener jeg ikke, vi skal gennemføre nye fradragsregler kombineret med særlige opsparingsordninger som foreslået fra konservativ side. Det er ikke yderligere

krøller på vores i forvejen alt for komplicerede skattesystem, vi har brug for nu, tværtimod.

Henning Andersen: Jeg tror, finansministeren vil give mig ret i, at vi for øjeblikket har et stort problem med at skaffe den nødvendige arbejdskraft, og jeg kan ikke forestille mig, at vi i den kommende tid har nogen som helst chance for at fremskaffe denne arbejdskraft. Det gælder bl. a. vore eksporterhverv, og det gælder dermed også at skaffe større valutaandtjening. Jeg tror, at her var en lille vej at gå. Jeg ved ikke, om hr. Thomas Nielsen og hr. Arne Lund har stillet det som noget krav, men de har dog peget på en mulighed, og derfor vil jeg igen spørge finansministeren: ville ministeren være villig til at sætte sig ned med disse to organisationer og prøve at finde en mulighed på dette område?

Finansministeren (Grünbaum): Det kan jeg svare klart ja til. Jeg har selv overvejet at tage en forhandling både med LO og Dansk Arbejdsgiverforening om disse problemer.

Det er ikke kun et spørgsmål om overarbejde, det er også et spørgsmål om, som jeg pegede på, ægtefællebeskatningen.

Henning Andersen: Ja, så vil jeg gerne takke ministeren, for det var dog et positivt svar, og det håber jeg så der vil komme noget godt ud af.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Lene Bro* til handelsministeren:

„Hvornår agter ministeren at indføre faste krav til sødygtighed, sikkerhedsudstyr m. v. for joller og andre mindre lystfartøjer?“

(Spm. nr. 218).

Lene Bro: Lystsejladser er i en rivende udvikling. Mange mennesker ombytter nu det, der før var deres store interesse, nemlig sommerhuset, med sommerhuse på havet. Men hvert år omkommer mennesker under lystsejladser, især med mindre både, og foruden de menneskelige lidelser, som forårsages herved, koster redningsaktionerne samfundet meget store summer. En meget stor

[Lene Bro.]

del af disse ulykker kunne undgås, hvis der stilledes de nødvendige krav til småbådenes sødygtighed og sikkerhedsudstyr.

Det er let nok at undskylde mangelen på godkendelseskrav med henvisning til, at ulykkerne skyldes menneskelige fejl. Det er blot ikke umiddelbart muligt at sikre, at enhver, der køber en jolle eller en lystbåd, har mulighed for at kontrollere dens kvalitet eller evne til at afværge ulykker, der rammer både med ringe sødygtighed. Der findes ganske vist duelighedsprøver, men de er på frivillig basis.

Derfor mener jeg, det er samfundets pligt at fastsætte krav til kvaliteten af de både, der fabrikeres og sælges. Dansk Varedeklarations-Nævn har udarbejdet normer for godkendelse af joller under 5 m i forskellige materialer. Disse normer og tanken om varedeklaration har ikke vundet gehør hos danske bådforhandlere, men ville være af meget stor betydning for brugerne.

Der findes forskellige bekendtgørelser, og i bekendtgørelse nr. 173 af 21. maj 1965 om forskrifter for skibes bygning og udstyr m. v. står der om lystfartøjer kun, at er skibet forsynet med lystfartøjscertifikat af enten skibs-registeret eller havnemyndighederne, gælder § 45 om lænseordning og § 46 om udsyn, ror m. v. m. v.

Der findes en masse paragraffer og en masse skrivelser og betænkninger, men alle sammen drejer sig om skibe, der er over 20 t. Om sikkerheden på søsportsområdet hedder det bl. a. i en artikel i tidsskriftet *Motor*, nr. 9, 1971, side 39:

„Der er sidste år gjort anstrengelser for dannelse af en brancheforening, og handelsministeriet har oprettet søsportens sikkerhedsråd, men ingen af disse organer ser ud til at fungere med hverken større glød eller effekt. Måske er forklaringen, at brancheforeningen består af medlemmer, som skal sælge både, og så længe de kan det, er alt åbenbart godt. . . Søsportens sikkerhedsråd synes hverken at have bemanding eller penge til større initiativ. Der står vi så“.

Inden en ny sommer med et øget antal småbåde og et øget antal meningsløse drukneulykker mener jeg, at handelsministeren bør etablere faste kvalitetskrav og fornøden kontrol.

Handelsministeren (Erling Jensen): Hvis man ikke vidste bedre, kunne man næsten tro, at handelsministeren havde bedt fru Lene Bro om at stille dette spørgsmål ved denne lejlighed, fordi vi nærmer os en beslutningstagen med hensyn til det af fru Lene Bro stillede spørgsmål.

Indledningsvis skal jeg sige, at antallet af omkomne under sejlads med joller og andre mindre lystfartøjer i de senere år har ligget på omkring 50 pr. år. Dette er udtryk for en relativ nedgang, når stigningen i antallet af fritidsbåde og personer, der driver søsport, tages i betragtning. Men alligevel er jeg enig med fru Lene Bro i, at det er et alt for stort tal.

En analyse af ulykkerne viser, at det — når der bortses fra helt uundgæelige sammenfald af uberegnelige ulykkelige hændelser — i mindre grad er dårlige både eller fejl i sikkerhedsudstyr, end det er menneskelig uvidenhed og dumdristighed, der er årsag til ulykkerne; i langt de fleste tilfælde kunne ulykkerne f. eks. have været undgået, hvis de pågældende havde brugt redningsvest.

Både i de andre nordiske lande og herhjemme tror vi fra myndighedernes side, at propaganda og oplysning om sikkerhed til søs er vigtigere end en række lovforskrifter, som man fra myndighedernes side alligevel ville have overordentlig vanskeligt ved at holde kontrol med blev overholdt. For propagandaen står, som fru Lene Bro nævnte det, bl. a. søsportens sikkerhedsråd, der er et organ under handelsministeriet. Jeg håber ligesom fru Lene Bro, at det snart bliver muligt at give rådet bedre økonomiske muligheder for dets propagandaarbejde.

Men det afgørende er, at nye regler for jollers og bådes sødygtighed er ved at blive udarbejdet på nordisk plan med deltagelse af danske myndigheder. Reglerne, der vil omfatte både op til 5 meters længde, forventes færdige nu i denne sommer, og foreløbig er det planen, at alle de nordiske lande indfører reglerne på frivillig basis i lighed med, hvad man for nogle år siden gjorde med varedeklarerede redningsveste. Man vil altså også i Norge og i Sverige, så vidt det er oplyst over for mig, fortsætte med den hidtidige frivillige ordning.

Endelig vil jeg gerne nævne, at der på Nordisk Råds initiativ med Finland som koordinerende land er begyndt et arbejde

[Handelsministeren.]

mellem de nordiske landes søfartsmyndigheder med henblik på at gennemføre ensartede regler i Norden for fritidsfartøjer og sejladsen med dem. Af emner, der er taget op, kan jeg nævne registrering, førerbevis, ansvarsforsikring og udstyrsforskrifter.

Til slut vil jeg oplyse, at der i efteråret 1972 blev udstedt en bekendtgørelse vedrørende indretning og udstyr af udlejningsfartøjer til fritidsbrug.

Lene Bro: Jeg takker for svaret og vil gerne komme ministeren til hjælp. Jeg er ikke blevet bedt om at stille dette spørgsmål, idet jeg i min redegørelse faktisk citerede mit eget spørgsmål for 2 år siden den 19. maj, sp. 6787 i Folketingstidende. Det er nøjagtig det samme, jeg har sagt for to år siden, som jeg i dag siger til ministeren; altså kan der ikke være tale om en forespørgsel på den måde, som ministeren lagde op til.

Men jeg takker ministeren for svaret, og jeg håber ikke, at ministeren lader sig sinke af hensynet til et eventuelt nordisk samarbejde. Jeg håber, at ministerens ord om, at det bliver gennemført i denne sommer, står til troende, og dermed vil jeg være yderst tilfreds.

Handelsministeren (Erling Jensen): Jeg kan bekræfte, at fru Lene Bro for 2 år siden stillede nøjagtig det samme spørgsmål. Fru Lene Bro har allerede bekræftet, at det svar, hun i dag fik på spørgsmålet, var mere tilfredsstillende end det svar, hun fik for 2 år siden.

Johan Nielsen: Jeg har som gammel sejlsportsmand interesseret mig meget for spørgsmålet. Jeg har igennem de sidste år haft den tanke, at man kunne overdrage det til sejlsportsforeningerne at holde justits, altså lave nogle love, som sejlsportsforeningerne skulle sørge for blev overholdt, om, at man ikke måtte tage ud med en båd, som sejlsportsforeningen ikke kunne godkende, at der skulle være det nødvendige redningsudstyr i båden, redningsveste, slukningsmateriale osv., og sejlsportsforeningen skulle så sørge for, at dens medlemmer aflagde en dygtighedsprøve. Og så skulle man for øvrigt forbyde al sejlads ud fra kysterne med

små, usødygtige både. Jeg tror, at hvis man kunne komme dertil, ville meget være nået.

Handelsministeren (Erling Jensen): Jeg skal takke for hr. Johan Niensens betragtninger, som jeg har taget til efterretning, og jeg skal tilføje, at vi netop i handelsministeriet gennem søsportens sikkerhedsråd har et stadig mere intimt og stadig mere positivt samarbejde netop med de sejlsportsforeninger, som hr. Johan Nielsen peger på.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Thestrup* til statsministeren:

„Hvad er baggrunden for statsministerens udtalelse om, at der ikke burde have været rejst sag i anledning af begivenhederne omkring Hope Computer?“

(Spm. nr. 226).

Skriftlig begrundelse.

Hvis statsministerens begrundelse er, at der ikke er begået nogen lovovertrædelse, eller at denne var så betydningsløs, at den ikke burde få følger, burde udtalelsen ikke have været fremsat. Der var nemlig på det pågældende tidspunkt rejst tiltale, og det tilkommer herefter alene retten at udtale sig om skyldsspørgsmålet.

Statsministeren (Anker Jørgensen): Den reaktion, som mine udtalelser i denne sag har givet anledning til, nemlig spørgsmålet om, hvad der ligger bag ved mine udtalelser i forbindelse med den rejste sag omkring Hope Computer, viser, at der er grund til, at jeg giver en kort uddybning af mine synspunkter. Jeg kan kun være tilfreds med, at hr. Thestrup giver mig lejlighed til at gøre det her i tinget.

Det er min principielle opfattelse, at uundgåelige arbejdskampe bør føres mellem arbejdsmarkedets parter, og at indgreb udefra så vidt muligt bør undgås; det gælder indgreb fra regeringen og lovgivningsmagten, men det gælder også indgreb fra politi og anklagemyndighed. Det er denne principielle opfattelse, jeg har ønsket at give udtryk for, ja, at understrege.

De nærmere detaljer i den konkrete sag er jeg ikke gået ind i. Til trods for min tidligere tilknytning til den ene part på arbejdsmarkedet og min interesse for deres proble-

[Statsministeren.]

mer, er det alligevel sådan, at jeg ganske enkelt ikke har haft tid til at fordybe mig i denne sag. Derfor har jeg heller ikke, som hr. Thestrup antyder i sin skriftlige begrundelse, udtalt mig om skyldspørgsmålet. Hr. Thestrup og jeg er nemlig helt enige om, at det nu tilkommer retten at afgøre dette.

Thestrup: Jeg takker statsministeren for udtalelsen om, at det tilkommer retten at afgøre dette. Jeg kunne ønske, at statsministeren havde sagt: det tilkommer alene retten at afgøre dette; jeg kunne også ønske, at statsministeren måske havde tilføjet, at det tilkommer retten uden indblanding udefra at afgøre dette.

Jeg kan ikke se bort fra, at udtalelser af statsministeren om, at der ikke burde have været rejst sag i anledning af de pågældende begivenheder, kan opfattes som en art pression, i alt fald en art anbefaling, over for retten med hensyn til, hvad den skal gøre i sagen.

Men jeg forstår statsministeren sådan, at noget sådant aldeles ikke har været hans mening, og det ville heller ikke passe vel med forfatningens bestemmelser om den dømmende magts uafhængighed.

Henning Philipsen: Jeg er klar over, at når man blander sig i sådan et spørgsmål, skulle man selv prøve at formulere sig i spørgsmålsform, og det kal jeg derfor gøre et hæderligt forsøg på.

Jeg vil tillade mig at spørge statsministeren, om statsministeren er enig med mig i, at netop Hope Computer-sagen, som nu verserer for retten, verserer for retten på baggrund alene af hr. Thestrups spørgsmål tidligere i folketinget.

Dernæst: anser statsministeren det ikke for rigtigt, at udenlandske firmaer, der kommer hertil, bør respektere dansk sædvane og skik og respektere den måde, hvorpå parterne på det private arbejdsmarked i Danmark indgår overenskomster? Og er statsministren ikke enig med mig i, at det burde også selv konservative politikere kunne forstå?

Er statsministeren ikke også enig med mig i, at i Hope Computer-sagen fra Hadsund drejer det sig om fagforeningernes ret til at slås for en overenskomst?

Endelig til sidst: er statsministeren ikke også enig med mig i, at det havde været lige så naturligt, om hr. Thestrup også havde rejst spørgsmålet således, at der kunne . . .

Formanden: Man må ikke diskutere med medlemmer. Det er alene et spørgsmål mellem folketingsmedlem og minister, det er ikke en diskussion mellem medlemmerne.

Henning Philipsen: Må jeg så have lov til at spørge statsministeren, om statsministeren ikke anser det for at være lige så rimeligt, om der var rejst sag over for de færdselsfarlige bønder, der spærrede Limfjordsbroen, henholdsvis Lillebæltsbroen?

Statsministeren (Anker Jørgensen): Jeg kan først sige til hr. Henning Philipsen, at den sag, der er rejst i forbindelse med Hope Computer, ikke er rejst på baggrund af hr. Thestrups tidligere stillede spørgsmål. Det er anklagemyndigheden, der har rejst denne sag, og det er alene den, der har til opgave at træffe afgørelse om, hvorvidt den ønsker at optage denne sag. Det har den gjort. Det må vi respektere. Vi må afvente dommen.

Med hensyn til det andet spørgsmål, om jeg ikke mente, at Hope Computer og andre udenlandske selskaber og virksomheder skal følge dansk lovgivning, dansk praksis, også for arbejdsmarkedet, kan jeg sige, at dér er jeg naturligvis ganske enig med hr. Henning Philipsen. Det er også i udøvelsen af den ret, som fagbevægelsen har, at der altså er opstået en i og for sig lovlig strid. Så er der blot bestemte episoder, som der er opstået strid om, og som ikke i og for sig har noget at gøre med, at det er en udenlandsk virksomhed, men derimod er en principiel sag.

Med hensyn til Lillebæltsbroen og de hændelser, der er sket dér, vil jeg ikke udtale mig om, hvorvidt der dér bør rejses anklage. Også det er en sag, som anklagemyndigheden selv må afgøre.

Så siger hr. Thestrup, at han ville have sat pris på, om jeg havde tilføjet, at det alene er retten, der afgør dette. Nu behøver man jo ikke at understrege tingene så stærkt, for det er helt tydeligt, når jeg siger, at det er retten, der afgør disse ting; dermed er der i og for sig også sagt det, som hr. Thestrup giver udtryk for at jeg burde have sagt.

[Statsministeren.]

Jeg er helt enig med hr. Thestrup i, at den dømmende magts uafhængighed ikke bør antastes. Det mener jeg heller ikke jeg noget øjeblik har gjort.

Thestrup: Jeg er stadig i den situation, at jeg kan takke statsministeren for udtalelserne.

De udtalelser, statsministeren kom med i anledning af det, der blev sagt fra hr. Henning Philipsens side, er jeg ganske enig med statsministeren i, og jeg kan tilføje, at jeg for min part ville have fundet det mindst lige så rigtigt, hvis der var rejst tiltale i de andre sager, der er omtalt her, såfremt der virkelig var noget at rejse tiltale for, hvad forskellige ting synes at tyde på.

Så kan jeg sige, at når jeg sagde dette om, at statsministeren burde have sagt, at det alene er retten, der skal afgøre det, var det netop i anledning af statsministerens udtalelse om, at der ikke burde have været rejst sag, hvoraf det ligesom syntes at fremgå, at statsministeren havde en bestemt mening om det, og at statsministeren dermed ville sige noget, som på en eller anden måde var bindende for retten.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Skovmand* til ministeren for offentlige arbejder:

„Vil ministeren foranledige en ændring i postvæsenets nedskæringspolitik, så den ikke ensidigt rammer beboerne i de nye boligkvarterer?“

(Spm. nr. 227).

Skriftlig begrundelse.

Postvæsenet foretager i øjeblikket en indskrænkning af sin kundebetjening, dels ved i en række distrikter kun at bringe post ud én gang om dagen, dels ved at forlange særlige postbokse opsat i nye boligkvarterer, såvel ved parcelhuse som i etageejendomme.

Denne indskrænkning af aktiviteten rammer ensidigt én gruppe af befolkningen,

nemlig dem, der flytter ind i nye boligkvarterer. Indskrænkningen i antallet af postombæringer sker i forbindelse med omlægning af distrikterne, som fortrinsvis sker i områder med meget nybyggeri, og de særlige bokse er der kun lovhjælp for at gennemtvinge i nybyggeriet.

Denne forskelsbehandling kan næppe betragtes som rimelig, så meget mere som beboerne i nybyggeriet også i øvrigt er dårligere stillet end den øvrige befolkning, f. eks. med hensyn til butiksforsyning. Forskelsbehandlingen betyder også, at der ikke bliver den fornødne debat om ændringerne i postvæsenets betjening, fordi de endnu berører forholdsvis få mennesker.

Omlægningen til én daglig ombæring med heraf følgende forsinkelse af udbringningen burde således føre til en vurdering af mulighederne for at oprette særlige postcentraler uden for posthusene, hvor folk kunne afhente post. Ligeledes burde det overvejes, om opsættelsen af bokse til posten overhovedet burde indføres i etagehuse, hvor det for f. eks. handicappede personer kan være en meget stor belastning, at de selv skal hente deres daglige post.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): Spørgsmålet om brevomdelingernes antal var sidste år fremme i folketinget, idet jeg den 11. juli 1972 besvarede et spørgsmål fra hr. Holmberg i forbindelse med en omfattende presseomtale af spørgsmålet om afskaffelse af den anden brevomdeling.

Jeg nævnte ved den lejlighed en projektgruppe under post- og telegrafvæsenet, som behandlede disse spørgsmål. Denne projektgruppe er foreløbig færdig. Herefter har generaldirektoratet og Dansk Postforbund ført en forhandling om indholdet af projektgruppens foranalyserapport, og der er truffet beslutning om gennemførelse af en række analyser, som er opdelt i yderligere 7 faser.

Der er bl. a. følgende formål med undersøgelsesplanen og den endelige gennemførelse af projektet: de skulle resultere i en præcisering af postvæsenets servicemæssige

[Ministeren for offentlige arbejder.]

målsætning på omdelingsområdet, som tager hensyn til kundernes realistiske behov, en afklaring af spørgsmålet om en generel eller delvis inddragelse af anden omdeling og en begrænsning af forbruget af personale og økonomiske ressourcer, men samtidig skal man give gode og gerne bedre arbejdsforhold for personalet. En omdelingsordning, som i den kommende 15 års periode kan tilpasse sig forventelige forskydninger i kundernes behov, kravene fra samfundet, lønniveauet og arbejdstiden.

Jeg kan tilslutte mig det skitserede handlingsprogram til gennemførelsen af denne undersøgelse, som af hensyn til den bedst mulige løsning på længere sigt for såvel kunder, postvæsenet, samfundet som personalet imidlertid forudsætter, at post- og telegrafvæsenet i den kommende periode får ro til at virkeligøre dette projekt.

Antallet af brevomdelingsdistrikter i byerne overalt i landet udgør nu ca. 3.400, heraf ca. 2.600 tilrettelagt med 2 daglige omdelinger, og der er kun aktuelle planer om i den kommende 2 års periode at omlægge yderligere 200 distrikter, der efter vurdering i de enkelte tilfælde anses for egnede dertil, fra to til én daglig ombæring.

Som bekendt er postloven efter vedtagelsen i folketinget, så vidt jeg husker en enstemmig vedtagelse, ændret således, at posten til nybyggeri fra den 1. januar 1973 skal afleveres i brevkasser ved indgangen til villaparcellen og fra 1. januar 1974 i husbrevkassaneanlæg i stueetagen i etageejendomme. Der er ikke aktuelle planer om at udvide bestemmelserne til også at omfatte ældre parcelhuse og etageejendomme, hvilket i øvrigt skulle forelægges folketinget som et forslag til lov om ændring af postloven.

Skovmand: Jeg takker ministeren for besvarelsen. Jeg er faktisk ikke helt tilfreds med den, men det hænger vist nok sammen med, at ministeren ikke helt har forstået, hvor jeg ville hen med mit spørgsmål, og det kan selvfølgelig være min fejl i formuleringen.

Det er nemlig for så vidt noget ganske andet, jeg spørger om, end det, som hr. Holmberg spurgte om for nogen tid siden, som ministeren nævnte det. Det, jeg har

imod de rationaliseringer, der foregår i øjeblikket i postvæsenet, er deres vilkårlighed; det går ikke på antallet af distrikter, hvor man har anden ombæring eller første ombæring, men på det, at det er helt tilfældige ting, der ligger bag ved, om et distrikt har to eller én ombæring. I Albertslund f. eks., i det distrikt, jeg bor i, er der to ombæring, fordi det er bygget for 7 år siden; i andre dele af Albertslund med nøjagtig den samme struktur, nøjagtig de samme huse, har man kun én ombæring, af én bestemt grund, nemlig at distriktet lige er blevet omlagt. Det skaber to vanskeligheder: for det første er der ingen, der på forhånd kan vide, om den post, man sender af sted, når frem næste dag, fordi det i hvert fald, hvis den skal fra den ene del af landet til den anden, er afgørende, om der er én eller to ombæring; for det andet betyder det, at de beboere, der bor i distriktet med én ombæring, får en ringere betjening end dem, der bor i det med to, og at det specielt i forvejen er grupper, der er vanskeligt stillede, nemlig folk i nybyggeriet.

Med hensyn til spørgsmålet om husbrevkasser foran parcelhuse og i etagehuse gælder det samme. Jeg ved godt, det er en lov, der er vedtaget, men jeg synes, ministeren skulle overveje, om det ikke var rimeligere, at man tog som kriterium, hvor det tager længst tid at få bragt posten omkring. Jeg har en stærk mistanke om, at det er i parcelhusene; altså ville det være rimeligt, at man dér, også i ældre bebyggelser, fik et krav om, at der skal være husbrevkasser, og man så til gengæld frafaldt det i etagehusene, hvor det specielt for ældre og dårligt gående mennesker kan skabe store problemer.

Derfor vil jeg henstille til ministeren, at vi får lejlighed til at drøfte det senere i folketingets trafikudvalg. Jeg synes, det er en sag, som fortjener mere behandling.

Ministeren for offentlige arbejder (*Kampmann*): Hr. Skovmand henviser i anden omgang til de forskellige virkninger af rationaliseringsbestræbelserne i post- og telegrafvæsenet målt i forhold til de enkelte byer og landdistrikter.

Her vil jeg godt henvide til, at det i sin tid nedsatte folketingsudvalg til behandling af forslaget til lov om ændring af postloven afgav en betænkning den 11. marts 1971 og

[Ministeren for offentlige arbejder.]

heri rettede en henstilling til trafikministeren om i de kommende år at indsamle oplysninger om de besparelser, der kunne opnås ved den foreslåede brevkasseordning i de forskellige former for nye bebyggelser, samt om, i hvilket omfang brevkasseordningen medførte gener for beboerne, og det er vel i virkeligheden den diskussion, hr. Skovmand nu er inde på. Det blev også tilkendegivet, at de nævnte oplysninger skulle indhentes, når ordningen havde virket en passende tid, og her er vi altså ved en diskussion om, hvad der forstås ved en passende tid. Men jeg vil da godt tilkendegive, at hvis man i trafikudvalget er af den opfattelse, at der nu efterhånden er gået en passende tid, kan vi da drøfte det videre i trafikudvalget.

For så vidt angår hr. Skovmands bemærkninger om handicappede personers muligheder for at modtage post, vil jeg godt oplyse, at det ved forhandlinger mellem De Samvirkende Invalideorganisationer og post- og telegrafvæsenet er fastsat, at bevægelseshæmmede og andre handicappede, der er ude af stand til selv at tømme deres brevkasse, og som ikke har anden mulighed for at få brevkassen tømt, f. eks. ved hjælp af familie, hjemmehjælper eller lignende, kan få meddelt midlertidig dispensation, således at posten til de pågældende omdeles direkte til boligen.

Skovmand: Jeg takker ministeren for svaret i anden runde, og jeg er da glad for det tilsagn, han har givet om, at han, hvis folketingets trafikudvalg opfatter ordet rimelig tid som en kortere tid, end man hidtil har anet, så er han villig til at tage spørgsmålet op igen.

Jeg vil dog lige komme med en enkelt tilføjelse til det, jeg sagde før, og det er, at jeg kunne forstå på ministeren, at man i hvert fald officielt og principielt kun indskrænker fra to til én ombæring i distrikter, når man anser dem for passende, og jeg har altså den helt klare fornemmelse, at det går efter, hvorvidt man omlægger distrikter. Derfor vil jeg henstille til ministeren, at han søger for, at der kommer en overensstemmelse mellem den begrundelse, han her gav for et øjeblik siden, og så den praksis, som postvæsenet følger.

Ministeren for offentlige arbejder (Kampmann): I anledning af hr. Skovmands sidste bemærkning synes jeg blot, der er grund til at understrege, at der i de kommende par år, hvor analysearbejdet kan forventes fuldført, kun vil ske en meget beskedent yderligere nedlægning af ombæringerne fra to til én, og at analysearbejdet netop skal munde ud i, om denne ordning skal gøres generel.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Af *Rohrsted* til udenrigsministeren:

„Hvilke initiativer vil ministeren tage for fra dansk side at medvirke til at afhjælpe følgerne af den store tørkekatastrofe i Asien og Afrika, i særdeleshed i de vestafrikanske lande?“

(Spm. nr. 229).

Skriftlig begrundelse.

Som følge af en meget lang tørkeperiode er høsten i den grad slået fejl i store områder i det vestlige Afrika, Asien og Det fjerne Østen, at den hungerkatastrofe, der nu truer, bedømmes til at blive århundredets hidtil værste. Alene i Vestafrika anslås, at 7-8 millioner mennesker, boende i området fra Niger til Mauritanien og Senegal, allerede nu sulter; og ifølge franske rapporter er brøndene ved at tørre fuldstændig ud, og de sidste strå er ved at visne i et område på størrelse med Vesteuropa. Desuden er den såsæd, der på kort sigt skulle genoprette det tabte, blevet fortæret.

Situationen er yderligere kritisk, fordi de korneksporterende lande, USA, Canada og Australien, hurtigt kan få opbrugt deres lagre, da såvel Sovjetunionen som Kina har foretaget eller foretager rekordstore indkøb af korn for at afvende deres høstnedgang delvis som følge af tørken. De vestafrikanske lande, der er blevet verdens fattigste nationer, vil ikke være i stand til med de høje verdensmarkedspriser at foretage indkøb.

En bistand fra international side, herunder fra dansk, er derfor den eneste måde, hvorpå tørkens følger kan afhjælpes og millioner af mennesker reddes fra sult og underernæring.

Formanden: Spørgsmålet vil blive besvaret af statsministeren.

Rohrsted: Spørgsmålets baggrund er den meget alvorlige hungerkatastrofe, som af flere bedømmes til at blive århundredets værste. Hungerkatastrofen indtræder på baggrund af en længere tørkeperiode i store dele af Afrika, Asien og Det fjerne Østen. Alene i Vestafrika anslås det, at 7-8 millioner mennesker boende i området fra Niger til Mauritanien og Senegal allerede nu sulter. Yderligere vil situationen i løbet af de kommende måneder blive truende, idet man må forvente, at også Somalia og Ethiopien i løbet af de kommende uger må sende anmodninger om bistand ud.

Udover den skriftlige begrundelse for spørgsmålet vil jeg godt sige, at jeg er opmærksom på, at der fra internationale organisationers side i øjeblikket gøres kraftanstrengelser for at forsøge at opbygge et internationalt hjælpeapparat. FAO har haft et undersøgelseshold i det vestafrikanske område, og her er problemet navnlig det at fremskaffe tilstrækkeligt med lufttransportmidler, sådan at man kan sætte ind i de kommende uger, før en eventuel regntid vil gøre vejene ufremkommelige.

FAOs undersøgelseshold, som har været udsendt, har peget på, at alene i dette område vil der være brug for 400.000 t levnedsmidler for at klare hungersituationen, og man vil alene inden for landbrugssektoren i løbet af de kommende 4 uger have brug for 15 mill. dollars, heri indregnet 5,5 mill. dollars til føde og vaccine til dyrene, 5,5 mill. dollars til brøndboring og 4 mill. dollars til såsæd. Jeg tror, alle vil medgive mig, at vi her står over for en særdeles alvorlig situation, og det er baggrunden for mit spørgsmål til udenrigsministeren: Hvad agter regeringen at foretage sig i den anledning?

Den fg. udenrigsminister (Anker Jørgensen): I anledning af hr. Rohrstedts spørgsmål til udenrigsministeren kan jeg oplyse, som det også allerede er sagt af hr. Rohrsted, at FAO i april 1973 udsendte en mission til tørkeramte afrikanske lande med det formål at konstatere behovet for hjælp udefra.

Missionens rapport er først for nylig fremkommet, og det oplyses bl. a., at situationen, til trods for at der allerede er ydet en betydelig hjælp fra andre lande, herunder også fra Det europæiske Fællesskab, er blevet

forværret, og at der i nogle områder er alvorlig fare for hungersnød.

Det har allerede i nogen tid været kendt, at en tørke med meget betydelig skadevirkning havde ramt mange lande i Afrika og Asien, men regeringerne i de afrikanske lande har først for nylig med nogenlunde sikkerhed kunnet konstatere katastrofens omfang. Dette skyldes de dårlige kommunikationsforhold i de ramte områder, der jo for en stor dels vedkommende er befolket med nomader.

På basis af oplysninger fra regeringerne i de tørkeramte lande i Afrika er behovet for hurtig hjælp for den kommende måned beregnet til 15 mill. dollars til import af bl. a. kreaturfoder, vacciner, frø og brøndboringsudstyr.

Som hr. Rohrsted netop fortalte os, ydes der også gennem verdensprogrammet en bistand i katastrofesituationer, og en omfattende hjælp bliver gennem dette program ydet til de tørkeramte områder eller lande, nemlig Mauritanien, Senegal, Niger, Mali, Øvre Volta og Gambia. Danmark er en af de største bidragydere til verdensfødevareprogrammet. For finansåret 1972-73 udgjorde det danske bidrag 60 mill. kr., og bidraget er i finansåret 1973-74, som vi nu er i, forhøjet til 75 mill. kr. Gennem deltagelse i verdensfødevareprogrammet yder Danmark således allerede hjælp til de lande, der er ramt af tørken.

På grund af katastrofens store omfang, der først for nylig er konstateret, kan jeg imidlertid meddele hr. Rohrsted, at regeringen overvejer en yderligere dansk hjælp. Vi forventer besøg i Danmark den 7. og 8. juni af den tidligere belgiske minister, Raimond Scheyven, som ledede den nævnte FAO-mission til de tørkeramte lande i Afrika. Han er nu på en rundrejse til en række lande, der kan forventes at ville yde en betydelig bistand. Regeringen vil på basis af de oplysninger om de aktuelle behov, som vil blive modtaget under dette besøg, tage stilling til en yderligere dansk hjælp og dennes form. Dette er regeringens positive svar på spørgsmålet.

Rohrsted: Må jeg indledningsvis takke den fungerende udenrigsminister for det positive svar. Jeg har forstået, at regeringen forstår situationens alvor og er interesseret

[Rohrsted.]

i at yde en bistand på nuværende tidspunkt, også en bistand, som går ud over den bistand, vi allerede i dag yder gennem World Food Program eller verdensfødevareprogrammet, for det er jo sådan med bistanden gennem verdensfødevareprogrammet, at den formentlig allerede er allokeret til en lang række andre opgaver, så der her er tale om, at man må yde en ekstraordinær indsats i en ekstraordinær situation for at redde menneskeliv og redde situationen for mange nødstedte i Afrika.

Jeg er også tilfreds med, at man vil drøfte hjælpens form, for det er nemlig sådan, at i det vestlige Afrika vil det blive transportproblemerne, som bliver de største, og her må der vel være mulighed for fra dansk side at sætte ind. Et andet område, jeg godt vil nævne som en mulighed for bistand, er såsæd, idet der er tale om betydelig mangel på denne, da reserverne er ganske opbrugt og fortæret af de nødstedte. Jeg takker for ministerens positive svar på spørgsmålet.

Marichen Nielsen: I Europaparlamentets møde i forrige uge i Strasbourg var man igen inde på de problemer, der er indeholdt i dette spørgsmål, og man var inde på initiativerne til afhjælpning af problemerne. Man opfordrede ved den lejlighed samtlige lande og regeringer i Fællesskabet til at tage initiativer i forbindelse med de katastrofale problemer, der er opstået, specielt i Afrika, og man opfordrede bl. a. til omgående fremskaffelse af fly til transport. Det drejer sig om transport af levnedsmidler, der i et vist omfang er opmagasineret i havne i Afrika, men hvorfra det kniber med at få dem frem til de ramte vestafrikanske områder. Jeg vil gerne bruge anledningen her til at spørge, om der er taget danske initiativer i anledning af denne opfordring fra Europaparlamentet.

Den fg. udenrigsminister (Anker Jørgensen): Det sidste spørgsmål, der blev rejst i forbindelse med en hjælpeaktion, nemlig spørgsmålet om, i hvilket omfang f.eks. Danmark kan assistere med fly, kan jeg ikke svare konkret på. Jeg er opmærksom på, at der er et problem her, og også opmærksom på, at man fra forskellig side har sagt, at det er en sag, der må tages op. Det

vil blive behandlet, når repræsentanten fra FAO-missionen kommer til København, som jeg før sagde, i begyndelsen af juni måned.

Jeg synes nok, jeg vil have lov at understrege, at dette at hjælpe ofte er en mere kompliceret ting, end folk almindeligvis forestiller sig. Alene dette kommunikationsproblem, som fru Marichen Nielsen peger på, fortæller os, at det ikke bare er et spørgsmål om at sige: vi er klar til at yde så og så mange tusinder eller eventuelt millioner af kroner, men det er også et spørgsmål om, hvordan man under helt andre vilkår end dem, vi kender her, kan tilrettelægge og organisere en hjælp. De tanker, som fru Marichen Nielsen har været inde på, vil imidlertid også indgå i regeringens overvejelser.

Rohrsted: Jeg vil gerne benytte denne lejlighed til at pege på et andet problem, som muligvis kan opstå i forbindelse med den danske bistand, og det er hele den indsats, som også inden for dette område kan ydes af ikke-regeringsorganer. Jeg tænker først og fremmest på Folkekirkens Nødhjælp, og her vil jeg godt sikre mig, når der nu ikke kan blive tale om nogen større dansk indsats end et beløb, som vel maksimalt er det, vi har afsat til humanitært hjælpearbejde på finansloven, at vi da i alt fald for at få så mange danske ressourcer frem holder os i nær kontakt med de private hjælpeorganisationer på dette felt. Det vil jeg gerne slutte med at opfordre til at man gør, så man sikrer en bred dansk indsats med bistand også af private.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgertiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Redegørelse af handelsministeren.

Handelsministeren (Erling Jensen): Med den redegørelse, jeg her skal fremlægge, har jeg ønsket at tage initiativet til en debat om erhvervspolitikken ud fra den betragtning, at det kan være nyttigt for folketinget fra tid til anden at tage en bred drøftelse af de aktuelle erhvervspolitiske problemer.